No. 1760 Zaterdag 22 September 1917. 34ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag. Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.— Afzonderlijke nummers fl. 0.15. Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Johan Tetzel,

De Groote Aflaatprediker.

„Den 10den November 1883 herdacht het protestantsche Duitschland het vierde eeuwfeest van Luthers geboorte.

Hoezeer de Luthersche Kerk door heftige partijschappen ook was verdeeld, hoezeer tal van geloovigen ook van Luthers evangelie waren afgeweken, men meende toch voor een oogenblik alle veeten te moeten ter zijde stellen en één van hart, zoo niet Luthers leer te belijden en te verheerlijken, dan toch met den geweldigen Hervormer nogmaals te protesteeren tegen het gehate Rome. Orthodoxie reikte, hoe noode ook, de hand aan ongeloof, pantheïsme en scepticisme; en Luthers dubbelinnige deugd en beweerde heldenmoed vonden overal de vurigste afredenaars. Luide weergalmde in kerk en school het bekende lied: Eine feste Burg ist unser Gott."

Dit is woordelijk het begin der Voorrede van een geschiedkundige studie over JOHANN TETZEL in 1885 in het licht gegeven door den welbekenden geschiedschrijver, Pater G. A. MEYER, dien wij verder op den voet volgen. Deze zelfde woorden blijven van toepassing, nu de Gereformeerde Kerk zich opmaakt om het vierde eeuwfeest der Reformatie te vieren.

Zeker is het dat voor en gedurende de feestelijkheden groote zalen zullen daveren van het applaus voor eerste, tweede en derde klas-woordvoerders van diverse pluimage. Zeer juist toch en eerlijk schreef dezer dagen de anti-revol. „Rotterdammer": „Het oog mag niet worden gesloten voor menig onzuiver element, dat bij hen, die zich opmaken om gedachtenis te vieren, wordt aangetroffen. Bij niet weinigen is niet dankbaarheid voor den zegen der christelijke Kerk, geschonken in de zuivere prediking van den Christus Gods, leidend motief voor hun feestviering, maar afkeer van Rome.... Wordt in dien geest het Hervormingsjubileum gevierd, dan laten wij ons niet indeelen in het anti-papistisch vendel, dan verafschuwen wij de leuze: Liever Turksch dan Paapsch als een heidensche leuze.... Dan ook zullen wij het niet vergeten, hoe in den haat der anti-papisten tegen de Roomsch Katholieke Kerk in den diepsten grond bij velen zich doet gelden bittere vijandschap tegen elke geopenbaarde religie."

De courantenartikelen, die bij deze gelegenheid reeds nu worden gepubliceerd hebben natuurlijk de apotheose ten doel van Luther, die „den zielenijver, zijn eenig streven, voor geld zag verkocht door een Tetzel." Dat deze tegenstander bij de verheerlijking van Luther ter sprake komt, wekt weinig bevreemding, meer verwondering baart de groote achterlijkheid op geschiedkundig gebied, en de grove onkunde van alles, wat in de laatste jaren over de Reformatie in het licht kwam.

Men herhaalt klakkeloos, wat in vroegere jaren beweerd werd, maar sindsdien herhaaldelijk afdoende is weersproken.

In 1883 werd te Leiden door een Professor bij gelegenheid eener feestlezing beweerd: „De Dominicaner monnik Tetzel bood den pauselijken aflaat ook in de omstreken van Wittenberg te koop. Verlossing der ziel uit het vagevuur, zoodra het geld klonk op den bodem der offerkist; vergeving van zonden, niet slechts van reeds bedrevene, maar ook van de zoodanige, die nog bedreven zouden worden, de zwaarste niet uitgezonderd, zooals het onteeren der Moedermaagd, indien mogelijk, zou wezen; ziedaar wat de aflaathandelaar aan de meestbiedenden te koop aanbood."

Deze grove beschuldigingen, als algemeen erkende waarheden zonder de minste terughouding indertijd ~~opgesomd, worden nu weer schaam~~teloos herhaald.

De eer van Luther moge eischen, dat men zijn tegenstander aan de verachting prijs geeft, geheel anders is het standpunt der Katholieken. Voor hen is Tetzel betrekkelijk van minder belang en behoeft geenszins ten koste der waarheid en onvervalschte geschiedenis te worden verdedigd.

Ook al ware Tetzel schuldig aan alle dwalingen en misdrijven, die men hem ten laste legt, dan nog volgt hieruit niets ten nadeele der Katholieke Kerk. Tetzel is de Kerk niet. Dit schijnt grootendeels de reden te zijn, waarom van katholieke zijde gedurende een paar eeuwen geen poging is ingesteld om Tetzel te verdedigen, zelfs niet om hem te leeren kennen. Het geheele terrein werd onbetwist den vijand overgelaten. Hadden Katholieken, met gelijke zorg als waarmede Protestanten Luthers akten verzamelden, de geschriften van Luthers bestrijders aan de vergetelheid onttrokken, veel, wat thans nog duister is en mogelijk nooit zal worden opgehelderd, zou tot een juister en volmaakter oordeel van tijd en personen hebben bijgedragen. Thans dient die leemte te worden aangevuld door een voorzichtig gebruik van protestantsche schrijvers, wier blik maar al te dikwerf door godsdiensthaat is beneveld. Eén voordeel geeft echter deze geschiedvorsching, n.l. dat het getuigenis dier schrijvers, waar zij soms ondanks zich zelven spreken ten gunste van Tetzel, zeker onverdacht is.

Wie was Johann Tetzel?

„Stel u voor een monnik, wiens gelaatstrekken de hevigste hartstochten teekenen, wiens oog domheid, wiens mond list, wiens houding verwatenheid, wiens ongemeene welgedaanheid een weelderig onderhouden leven verraadt, voeg daarbij de eervolle titels van aflaatverkooper, beurzensnijder, oplichter, wellusteling en gij hebt in hoofdlijnen het beeld van Johann Tetzel, zooals dit meer of minder geïllustreerd bij protestantsche geschiedschrijvers voorkomt. Dicht dien monnik nog verscheidene schelmstukken toe, die gij in Boccaccio's *Decamerone*, *Pfaff Amis*, bij middeleeuwsche of latere schrijvers van de monniken verhaald vindt, en gij kent Johann Tetzel, zooals hij nog heden voortleeft in den mond van het Duitsche volk. Zoo ver heeft laster, onkunde, fanatisme het gebracht.

Terwijl Luthers nagedachtenis van den kansel werd gevierd en men in stille godsvrucht ter bedevaart toog naar de heilige plaatsen door den „theueren Gottesmann" eertijds bewoond, had men slechts haat en afschuw voor zijn driesten tegenstander, wien Luther zelf het brandmerk der schande had op de kaken gedrukt. Was Luther „der Diener Gottes", Tetzel was „der Diener Mammonis." Eerst bij het derde eeuwgetijde der Hervorming, in 1817, toen het „Vivat Luther! Pereat Tetzel!" dat eenmaal langs Wittenbergs straten weerklonk, weder met volle borst werd aangeheven, ging er eene stem op ten gunste van de vermoorde onschuld, maar zij ging bijna verloren onder de talrijke juichkreten. Vele jaren verliepen, toen Audin tijdens zijne geschiedvorschingen voor Luthers biographie, de volgende merkwaardige bekentenis deed: „Alors, nous l'avouons, un scrupule nous est venu; si, sur la foi d'écrivains réformés, et catholiques même, on avait calomnié le Dominicain? Les morts reviennent quelquefois!" Dit vermoeden werd waarheid, toen Dr. Gröne in 1853 de pen opnam om Tetzel met tal van oorkonden en bewijsstukken te verdedigen, het werd nog meer bevestigd door de toelichtingen van Joh. Janssen en Evers.

„Reconstructie der geschiedenis," wierp men den onvermoeiden kampvechter der katholieke zaak, Dr. Schaepman, tegen, toen hij in de zitting der Tweede Kamer van 4 April 1884 alleen den handschoen voor Tetzel opnam.

Reconstructie, ja, maar waartoe protestantsche geschiedschrijvers de meeste bouwstoffen hebben aangedragen. Von der Hardt, Löscher, Walch en anderen hebben met zorg alle stukken verzameld, die op den aflaatstrijd betrekking hebben, opdat de nakomelingschap de „Greuel des Tetzelischen Ablazkrams" kennende, den „seligen" Luther steeds hoog zouden vereeren, maar juist die stukken leggen getuigenis af voor Tetzels onschuld, weerleggen de talooze aantijgingen; zij bevatten zuiver katholieke leer. Gewichtige akten bracht nog de protestant Seidemann aan het licht. Eindelijk heeft Dr. Körner, Superintendant en Oberpfarrer em., gram over het stoutmoedig optreden van Gröne, uit verschillende archieven stukken verzameld, die dienen moesten tot logenstraffing, maar verschillende dezer werden veeleer wapenen voor Tetzels verdediging. Aldus is langzamerhand met de hulp van Protestanten de kalklaag van leugen en laster, die Tetzels beeld overdekte en geheel misvormde, verwijderd en herkennen wij de waardige trekken van een man, uitmuntend door geleerdheid en rechtschapenheid."

Wanneer men breken wil met protestantsche traditiën en de zuivere geschiedbronnen raadpleegt, het beeld van Tetzel opbouwend niet volgens pseudo-historie, maar volgens de werkelijkheid, dan kan een onpartijdig beoordeelaar voldoende overtuigd worden, dat Tetzel noch in leer, noch in leven zich aan die misdrijven heeft schuldig gemaakt, waarvan de Protestanten hem betichten.

Het belvédère van het offensief.

In Laon was ons kwartier.

Laon een oude stad, met nauwe, kromme straten, met veel hoeken en sloppen. Grijs de, soms aanzienlijke, huizen. Bestoven en leegverkochte winkelvensters. In eenige straten lange rijen van gesloten jalouzieën. Het gewone tooneel in een bezette Fransche provinciestad. O, die triestigheid van vervelooze, gesloten persiennes in die steden!

Geweldig de kathedraal, een groot, koel bouwwerk, door verschillende bouwmeesters, in afwisselende stijlen elkaars werk corrigeerende, opgetrokken. Hoog daarboven verrijzen drie torens vol sculpturale weelde. Geen dom in ons Westelijk Europa heeft vorstelijker ligging.

Laon zetelt, heel het land rondom beheerschend, op een rotsplateau, dat steil uit de vlakte verrijzend, de stad meer dan honderd meter boven het dal omhoog heft.

Een tafereel van romantische bekoring. Zoo liggen aan het dal van Rijn en Moezel oude ridder-nesten op den top van hun rots. Laon echter is een onaanzienlijk stadje van 15,000 inwoners; het steekt de torens van zijn kathedraal omhoog als koninklijke banieren. De wegen naar de stad slingeren onder kleine, oude poorten door, tegen den rotswand naar boven. Terrasvormig liggen straten tegen de steile hellingen gevlijd, en aan deze straten landhuisjes, heerlijk om te zien tusschen het rijke voorjaarsgroen.

Aan de voet van de hoogte breidt het dal zich uit tot een rijke, wijde laagvlakte. Een prachtig uitzicht over dit land heeft men van de oude bolwerken der stad, de rempart, waar de rots loodrecht naar beneden gaat.

Op den dag van onze aankomst drijft een lucht van tragische grootheid over dit heerlijke, zoo geteisterde land, een grijswitte zee van wolken, waaruit druilregen valt. Woest gerafelde, zwarte wolken sleepen over de hellingen van de hoogten aan de gezichtseinder; daartusschendoor staat op de aarde een kegel van witstralen licht. De aarde is gezwollen van gras en korenvelden, waarover de sappigheid ligt van bedauwd groen.

Het land voor ons oog heeft een ruige, romantische grootheid; paysage héroïque; ondanks de vriendelijke kleurigheid van zijn bloeiende welgeordende boomgaarden, waarvan ieder boompje zich afteekent; ondanks den jeugdigen, blijden toon van de talloozen koket in de vlakte gerangschikte, slanke populieren. Iederen boom lijkt een wezen, met bewusten smaak opgeschikt. Donkere plekken bosch staan toch ook in het wijde dal, en tegen de verre hellingen. Tot een bevallig netwerk loopen de witte wegen dooreen.

Het geweldigste is de romantiek van dit landschap, als men naar Laon ziet. Dan heeft het als middelpunt de vorstelijke stad op haar berg met de pracht van haar ka-

Een Hollandsche zeereis.

Het „Handelsblad vertelt op levendige wijze van de zeer merkwaardige reis van de „Fuerte", van Vlaardingen naar Tampico, waaruit terdege blijkt, dat de Hollanders de zee kennen en haar bevaren kunnen. De „Fuerte" is een bootje van bruto 56 ton, een dikke 150 kubieke meter inhoud, een gewoon directiebootje, 20 meter lang, 1,80 meter hol. Het was gebouwd door de werf Koopman te Dordrecht voor rekening van de Petroleummaatschappij La Corona te 's Gravenhage, die 't noodig had voor haar bedrijf in Mexico. In Juli was 't scheepje klaar om naar Mexico gebracht te worden, maar ...... in gewone tijden, ja, dan gaat dat makkelijk genoeg. Dan zet je zoo'n bootje boven op een schip, — je neemt als je wil de machinerie eruit, en dan haalt de eerste de beste kraan het uit 't water en zet het aan dek van een vrachtboot. Maar nu is dat anders — concurrentie is er niet, ja, de maatschappijen, die nog varen, hebben noodig om in te schrijven voor 't vervoer van een lastpost, — in dezen tijd, nu er scheepsruimte te kort is! Je zou misschien zoo'n ding nog vervoerd kunnen krijgen, als je meer dan de waarde alleen voor vracht betaalde....

Maar 't bureau-Wijsmuller, in Den Haag weet raad voor zulke moeilijkheden, daar hebben ze hun mannetjes voor akkevietjes als deze reis: de Noordzee op, 't Kanaal door, nog verder dwars den Atlantischen Oceaan over naar de Antillen, nog verder, door de Caraïbische Zee en de Golf van Mexico, naar Tampico. Een scheepje, dat een voet ongeveer op 't water ligt, een zolderschuit met een machine erin! Kapitein Walthekker, een taaie Groninger, met zijn 7 man equipage, de stuur, 2 matrozen waarvan de één nog kok was, 2 machinisten en 2 stokers, heeft deze reis gedaan.

Den 5en Augustus voer het 56-ton scheepje van Vlaardingen uit. 't Enige wat aan het bootje extra's was gedaan, was een paar stel davids opzetten met, aan iederen kant een sloep erin, omdat een boot, die een zeereis maakt, nu eenmaal, volgens de Schepenwet, sloepen aan boord moet hebben voor geval van nood. Een kombuis was niet aan boord, er was maar zoowat een kacheltje geprutst in een der zijden van het scheepje, om wat eten op te koken.

De kolenbunkertjes waren vol. 15 Ton kolen kon de „Fuerte" bergen, en daar ging het op een varen! Er ging ook nog een soort van zeiltuig mee, om, je kan niet weten, dienst te doen als de kolen zouden opraken, of bij ander ongeval.

Door het Kanaal ging 't naar 't zuiden toe, dapper als een echte zeeboot, door de Golf van Biscaye, naar Vigo, aan de Spaansche kust.

Dat is nu in een paar woorden verteld, maar men bedenke wat het beteekent! Kom daar buiten, op den Oceaan, met een bootje, dat van water tot boord niet veel meer dan een voet meet, een bootje, dat met zijn twee dapper draaiende schroefjes, och arm! door elke stevige golf uit zijn koers gegooid wordt, zoodat je telkens weer roer moet geven om 't op de kompas te houden! En, wat is een voet! Natuurlijk steeds water aan boord. De gangboorden kwamen de heele reis niet droog. En als er even zee stond, dan moest al gauw de pomp er aan te pas komen. Maar goed, ze kwamen dan zonder ongelukken te Vigo. Last op zee, geen sprake van! Wie in de buurt van de „Fuerte" raakte, maakte maar gauw dat-ie uit den koers kwam, zoo'n gek hobbelend ding op het water met een onmogelijk klein schoorsteentje erop, je wist toch maar niet, wat je eraan had!

......en zoo gebeurde het dan nog eens, dat een Hollandsche notendop de zee rondom vrij maakte, alleen door zich te vertoonen!

In Vigo werden kolen geladen, men bleef er 'n paar dagen en koerste 19 Aug. naar Madeira, waar men den 24en in Funchal aankwam. Nu begon de lange overtocht over den Oceaan, van Madeira in één stuk naar Barbados zonder tusschenstation.

Ieder kon op zijn vingers natellen, dat ie er met 15 ton kolen niet kwam, en dus moest er meer geladen worden. Maar de bunkertjes hielden niet meer dan 15 ton en zoo zat er niet anders op dan zooveel mogelijk méér aan dek te stuwen. In zakken — om gauw den boel over boord te kunnen werken als 't soms kwaad weer mocht geven en dan de deklast te zwaar werd — werd nog 12 ton kolen aan dek geborgen en kapitein Walthekker hoopte, dat hij met die 27 ton er dan wel zou komen. Voor de rest — ja, de victualie, dat was zoo'n toer niet, daar kan je heel wat van meenemen, als je van behelpen weet, maar 't water, dat was weer een kwaad ding. Want de tanks konden in 't geheel 2 ton hebben, en dat is waarachtig niet veel voor zoo'n reis als je bedenkt dat de tanks nieuw zijn, zoodat je wel 500 liter verliest door bezinksel van menie en rommel. Je moet al niet vies uitgevallen zijn om van het water te drinken.

Den 26en Augustus stak de „Fuerte" van Funchal weer in zee, op weg naar Barbados. Nu is kapitein Walthekker geen kind op zee, en hij wist wel terdege wat hij deed. Hij kon profiteeren ên van de passat, die daar over den geheelen oceaan van Oost naar West waait met een heel stijve koelte, ên van den golfstroom, die er trekt van de Afrikaansche kust naar den Inham tusschen Noord- en Zuid-Amerika, dus juist in den koers van de „Fuerte". En, in dien tijd van 't jaar, is 't daar op zee nogal kalm — al wil 't daar bij de Antillen, in de Caraïbische Zee en in de Golf van Mexico weleens raar doen — maar komt tijd, komt raad, — als ze maar eerst aan den overkant waren!

En ze kwamen zoowaar aan den overkant! 't Ging aldoor goed, 't weer was stil, 't was een pleizierreisje! Zoover althans als zij

thedraal, en het tintelend blauw van haar leien daken, zichtbaar boven en door haar gordijn van loof.

Laon is de belvédère van de ontzaglijke worsteling, die in het Duitsche legerbericht de geweldigste slag der wereldgeschiedenis is genoemd. Bijna op gelijkblijvenden afstand loopt de bocht eromheen, die het Duitsche front in zijn zwenking van Oost-Westelijke in Zuid-Noordelijke richting, van de Chemin des dames naar de Siegfried-stelling, maakt. Het jongste offensief der Franschen heeft zich als een amphitheater voor Laon gegroepeerd, als een rond zich uitstrekkend tooneel om een enkelen toeschouwer.

Staat men in den avond bij de citadel van Laon, dan kan men, in een boog om zich heen, naar links en naar rechts, aan de opstijgende lichtkogels, de groote zwenking van het front volgen. In de stad dreunen aanhoudend de ruiten van het gedonder der geschutmonsters, die de hypertrophie van het kaliber in het leven heeft geroepen. De geweldige Fransche scheepskanonnen hebben met hun granaten Laon betast. De stad op het plateau hebben zij zorgvuldig, en bij den ontzaggelijken afstand, met groote artilleristische behendigheid gemeden. Zij hebben slechts, met meer dan honderd schoten, gezocht naar den spoorweg aan de voet van den berg, naar kazerne en arsenaal. Zij hebben groote kraters geslagen in het grasveld, zware boomen geknakt, maar de stad heeft niet geleden. Weinig schade hebben ook de vliegerbommen aangericht, die op de, 's nachts in volkomen duister op haar geweldig voetstuk tronendes tad, zijn neergeworpen.

Hier is men toeschouwer van het oorlogstooneel, meer misschien dan ergens elders aan het Fransche front. Ik herinner mij het overweldigend schouwspel van de hoogte van Ornes in de tweede week van den strijd om Verdun. Hier is alles nog in ontzaglijker afmetingen en uitgestrektheid. Over een heuvelrug heen ziet men een bergkam: een stuk van de Chemin des dames. Op al die bergen en heuvels spuiten, snel en rank, zwierig soms als de groote populieren in de vlakte, zwarte rook zuilen omhoog. Daar slaan de zware granaten in van de Fransche kanonnen, houwitsers en mortieren, van een kaliber, dat bij 30,5 c.M begint en bij 38 c.M. nog niet eindigt. Als een eindeloos rommelend gedonder bereikt ons het geluid der ontploffingen. Scherp, schokkend is de felle slag van het zware Duitsche geschut, dat veel naderbij, maar voor ons onzichtbaar, in de vlakte daar beneden wordt afgeschoten. In het donker stuiptrekt de lucht onophoudelijk, met fel weerlichten. In de avonden van het zwaarste roffelvuur stroomde de bevolking van Laon naar den rempart, om dit woeste vuurwerk, dat hun steden en dorpen te gronde richt, te zien.

In de stilte van den nacht hoort men hier elk geraas van het front, zelfs het knetteren der machinegeweren. Men leeft den oorlog mee, in geluiden en in vuur. Toen de granaten neersloegen bij de stad, en eenige burgers op het veld hadden gedood, brachten de inwoners van Laon een paar nachten door in de kelderholen onder hun stad. Spoedig verdween de vrees weer. Men is hier vertrouwd met den oorlog. Maar toch blijft men vragen: Wanneer is het onze beurt.

Men komt niet weg van den rempart te Laon. Het schouwspel van de donkere rookpluimen, die langzaam verijlen tegen den horizon van de ontelbare kabelballons, de zoo gevreesde verspieders der artillerie en van de cirkelende vliegers in de lucht, het eindeloos dreunend trommelgeluid van het geschut, zij houden den toeschouwer gevangen. Een elegant spel, waaraan Europa te gronde gaat.

En men ziet dan tegelijkertijd, hoe uitgelaten de boomgaarden bloeien; de populieren verrijzen zoo vorstelijk-individueel in hun edele rankheid, dat men hun het genot aanziet, overeind te staan in deze heerlijke vlakte. De weelderige zachtheid van het zwellende tapijt van groen is van een overweldigend behaagzieke verlokking.

Wij zijn daarginds tusschen heuvels geweest waarboven nu de wolkjes hangen van shrapnells, en waaruit de zwarte rookpluimen omhoog stijgen. Wij kennen de paradijspracht van die heerlijke valleien. Daarbij hebben wij ook de uiteengescheurde, weggeslagen dorpen en hoeven gezien, die hun berooidheid tusschen wolken van loof verbergen, en waarin de granaten ook nu nog dag aan dag rondploegen.

Waarom moet dit heerlijke land steeds weer het tooneel zijn van de bloedigste oorlogen, die Europa teisteren? In de groote, stille moerasvlakten van Rusland en Oost-Polen, in die melancholieke verlatenheid, waar men bijna geen spoor ziet van het werk der menschen, en waarvan men de oneindigheid zich naar Azië voelt uitstrekken, waar iedere gedachte tot rust komt, zich verliest, inslaapt, daar kan men desnoods nog voorstellen hoe het land van tijd tot tijd bevolkt wordt met legers, die daar komen om elkaar te vernietigen. Maar niet in dit verrukkelijke land, bij het nijvere en zoo kostelijke volk van dit gedeelte van Noord-Frankrijk. En dat in Mei, in de voorjaarsweelde!

Op het „belvédère van Laon" moet de wildste oorlogzucht en onverzoenlijkheid tot inzicht kunnen komen. Men kon het zoo goed hebben op onze lieve aarde.

Hbld.

Een Rede van Balfour.

In antwoord op een verzoek van Annan Bruce en Noel Buxton om de politiek der regeering in de kwestie der verordeningen duidelijker te omschrijven, zeide Balfour in het lagerhuis, dat hij niet zeker was, dat het wenschelijk was dit verzoek in te willigen.

De breede beginselen, welke ons bezielden, zijn uitgedrukt door den vroegeren ministerpresident, den huidigen premier en den vroegeren minister van buitenlandsche zaken. Balfour meende dan ook, dat er niet veel twijfel kon bestaan omtrent de grondbeginselen, welke hen, die sinds Augustus 1914 deze hooge posten bekleed hadden, steeds leidden.

Natuurlijk was de afzonderlijke toepassing dezer grondbeginselen afhankelijk van een eindeloos aantal omstandigheden, die op haar beurt weer samenhingen met het gebeuren in de landen der geallieerden en van den vijand voorviel, met de oorlogskansen en met de wijzigingen in den militairen- en vlootoestand der wereld.

Balfour vroeg dan, hoe hij nu in bijzonderheden kon treden en vooruitloopen op het werk der vredesconferentie, welke een einde zou maken aan den oorlog.

Elke verklaring, welke door een verantwoordelijken minister wordt afgelegd, wordt als een soort belofte beschouwd voor de juiste houding, welke de regeering zal aannemen, als de tijd voor een eindovereenkomst gekomen is.

Dat is echter een gevaarlijke wijze, om dergelijke verklaringen te behandelen. Niemand toch weet, hoe de toestand van de wereld zal zijn op het oogenblik, dat deze kwesties moeten opgelost worden.

Hoe kunt gij mij vragen, ging Balfour voort, om juist omschreven bijzonderheden te geven over deze geweldig belangrijke kwesties? Ik zou mijn land een slechten dienst bewijzen, indien ik dit nu trachtte te doen.

Het debat is begonnen met een duel tusschen Noel Buxton en Annan Bruce over de juiste wijze, waarop het Oostenrijksche rijk moet behandeld worden.

Wij wenschen, dat de naties, welke dat heterogene rijk samenstellen, in de gelegenheid gesteld worden om zich langs eigen lijnen te ontwikkelen, haar eigen beschaving te leven en zelf de richting te bepalen, waarlangs zij zich kunnen ontwikkelen.

Dit is het groote beginsel.

Voorwaar was voor den minister van buitenlandsche zaken de tijd nog niet gekomen om uitspraak te doen over gebeurtenissen, welke naar hij vreesde, nog ver af lagen, nl. de vredesonderhandelingen.

Iedereen weet, dat wij den oorlog begonnen met geen andere bedoeling, dan België te verdedigen en te verhinderen, dat Frankrijk voor onze oogen verpletterd werd. Dat waren de twee motieven, waarom wij ten strijde trokken. Toen bestond er ook nog niet het geringste idee van de groote problemen, welke het verloop van den oorlog voor ons opgeworpen heeft. Alleen dit was duidelijk, dat wij den oorlog voor geen egoïstische doeleinden begonnen.

Steeds wordt de fraze herhaald. Geen imperialistische politiek, geen schadevergoeding. Daarvoor zijn wij ook niet ten oorlog getrokken, zooals de publieke meening in dit land volkomen begrijpt, en daarom ook behoeven wij in dit opzicht ons standpunt niet prijs te geven. Daarom staan wij nog zakelijk ook op een ander standpunt dan verschillende onzer bondgenooten, wijl geen enkele Engelsche staatsman er ooit aan gedacht heeft om door dezen oorlog de Engelsche bezittingen op het vasteland van Europa te vergrooten.

Dat geeft aan Amerika en ons zelf een positie, welke de andere oorlogvoerenden moeilijk voor zich kunnen opeischen.

Het zou niet verstandig zijn te zeggen, wat zou kunnen of moeten gedaan worden. Wij wenschen allen hetzelfde. Allen hopen, dat Europa uit dezen oorlog zal komen niet alleen vrijer, maar ook hechter, met minder oorzaken, welke de mensch heid verdeelen en als voortdurende prikkels werken op de nationale fierheid, eerzucht en ijdelheid.

Wij hopen de toekomstige vooruitzichten voor een oorlog te verminderen, dat de naties in den oorlog drijft.

Alleen zijn wij het er over eens, dat door voldoening te geven aan de wettige nationale aspiraties veel kan gedaan worden om deze gedachte ten uitvoer te brengen.

Maar is het verstandig, vroeg Balfour, om meer te doen, dan deze groote beginselen onzer politiek vast te leggen?

Ik twijfel er ernstig aan.

Ik geloof, dat wij ons zelf en onze opvolgers door verklaringen omtrent deze en andere punten in hun werk zouden belemmeren.

Balfour begreep niet, hoe iemand er aan twijfelen kan, of Engeland Frankrijk moest blijven ondersteunen om weer te worden, wat het was vóór den aanval, welken Bismark in 1869 tegen dit land in elkaar zette. Elzas-Lotharingen was Frankrijk gewelddadig ontnomen, en steeds hebben deze twee landen met onverminderd verlangen, naar hereeniging verlangd en gestreefd.

Indien wij als gevolg van dezen oorlog de kaart van Europa moeten wijzigen, dan moet een duurzamer Europa geschapen worden, dan op een vroeger congres gedaan is. En kan iemand er dan aan twijfelen dat aan Frankrijk het gebied moet teruggegeven worden, waarvan het veertig jaar geleden beroofd is? (Toejuiching.)

Deze kwestie is een van de levenskwesties van Europa en daarom moeten wij Europa in dit opzicht steunen. Daarbij dient opgemerkt, dat Frankrijk niet alleen voor Elzas-Lotharingen vecht, maar tevens voor zijn geheele bestaan.

Deze kwestie, zei Balfour, is een levenskwestie, maar toch hoop ik dat de belangstelling er voor zich niet in dien vorm zal uiten, dat van de regeering gevraagd wordt in bijzonderheden af te dalen over de toekomstige bepalingen, welke niet alleen van de Engelsche regeering of van die van een enkelen staat zullen afhangen.

Het is niemand mogelijk te zeggen, hoe de balans der macht ten slotte het lot der menschheid zal bepalen. Daarom kan ook niemand ons te recht vragen, welke offers wij voor elk onzer doeleinden kunnen, mogen en moeten brengen. Dat zou gelijk staan met aan de regeering te vragen een weg te volgen, welken geen enkele regeering met succes kan opgaan. Wij hebben hier te doen met krachten, welke te groot en te ingewikkeld zijn om deze kwestie in een vergeten oogenblik te behandelen.

Bovenal moeten wij aan de wereld duidelijk maken, dat wij niet strijden om te strijden. Wij verlangen even ernstig naar den vrede als welk land ook dat nu de lasten van den oorlog draagt. Deze vrede moet echter een vrede zijn, welk duurzaam is en het verbreken er van onmogelijk maakt. (Toejuichingen.)

Deze vrede nu moet zulke wijzigingen in den politieken toestand van Europa brengen, dat het machtsevenwicht hersteld wordt, echter niet in de oude beteekenis, maar door een overeenkomst van naties in Europa, welke het den rustverstoorder oneindig veel moeilijker maakt een terrein voor hun noodlottig woelen te vinden.

Hoe dit alles juist kan gebeuren, wat met oude monarchies als Oostenrijk moet gedaan worden, hoe Duitschland en Oostenrijk hun binnenlandsche kwesties zullen oplossen, valt niet te zeggen, en kan dus ook niet in het lagerhuis besproken worden.

Balfour wijdde dan eenige woorden aan de democratiseering en parlementariseering van Duitschland en verklaarde, dat deze niet van buiten af konden opgelegd worden. Duitschland, het Duitsche volk, moet zijn eigen heil bewerken. De volkeren moeten zich zelf bevrijden volgens hun eigen idees, steunend op hun geschiedenis, karakter en hoop voor de toekomst.

Zoodra het Duitsche volk ingezien heeft, dat het imperialisme het noodzakelijk ten ondergang leidt en dus democratische regeeringsvorm nood zakelijk is, mogen wij verwachten, dat de veiligheid van Europa verzekerd is. Wanneer dit echter zal gebeuren, kan niemand zeggen.

Zoolang Duitschland niet machteloos of vrij gemaakt is, kan ik niet zeggen, dat de vrede in Europa kan verzekerd worden. Zoolang ook zullen wij niet over de bijzonderheden der vredesvoorwaarden behoeven te debatteeren, maar door moeten strijden met inspanning van alle beschikbare krachten.

Als de oorlog eindigt met een vrede, zooals Engeland en Amerika dien wenschen — ik vermeld deze twee landen, wijl zij de eenige zijn, die niet voor egoïstische doeleinden strijden — dan zal dit ten slotte een zegen ook voor Duitschland worden, evengoed als voor de geheele menschheid.

In elk geval zal dan een herhaling van de verschrikkingen van dezen oorlog voor onze kinderen ondenkbaar zijn.

De duur van den oorlog.

Een medewerker van de Vilag had een onderhoud met onzen oud-minister Colijn over verschillende onderwerpen van de algemeene politiek.

Op de vraag: Hoelang kan de oorlog nog duren en wat kan het einde brengen? antwoordde de heer Colijn: „Dat weet ik niet en ik geloof dat niemand dit weet. Geheel in het begin van den oorlog dacht ik, dat de volken na een jaar wel zoo verstandig zouden zijn om een einde te maken aan den oorlog. Reeds in den zomer van 1915 was het zonneklaar dat een beslissende overwinning van de eene partij over de andere buitengesloten was. Reeds toen zag ik in en schreef ik, dat er geen overwinnaars en geen overwonnenen zouden zijn en dat de oorlog zou eindigen als een partij „remise".

Men heeft het nu laten aankomen op een uitputtingsoorlog en dientengevolge zal het einde niet komen eer de uitputting volkomen zal zijn. Wanneer dat zal wezen weet de heer Colijn natuurlijk niet. Wat kan dit einde brengen? Er is een bondgenoot gekomen: de honger. De heer Colijn voorziet een algemeene schaarschte aan levensbehoeften niet in een enkel land, maar overal, in Amerika ook. En deze algemeene nood zal ten slotte den vrede brengen.

Kan men dus geen tijdstip aanwijzen, waarop de oorlog vermoedelijk zal eindigen — aldus eindigde de heer Colijn — daartegenover staat het te vreezen dat, indien hij niet in 1917 afgeloopen is, het einde ook in 1918 niet komen zal. Want in 1918 zal Amerika voor het eerst ingrijpen, doch slechts met halve kracht, en als dan met deze halve [illegible] wat te vreezen is, dan zal [illegible] de uitwerking van de volle krachtsinspanning moeten afwachten, en staat het te vreezen dat men tot 1919 zal doorvechten..... behoudens dan het geval, dat de algemeene uitputting eerder zal zijn gekomen en de volken zelf aan den oorlog een einde maken."

DE OORLOG.

In Frankrijk is een nieuw ministerie opgetreden met den Heer PAINLEVE als Premier. Deze heeft zooiets als een Program van actie openbaar gemaakt. Frankrijk wil geen dag langer dan noodig is den oorlog voortzetten, maar ook geen dag te vroeg daarmede ophouden.

Eerst moet voldaan zijn aan de billijke eischen der rechtvaardigheid. Op verovering is men niet uit, maar Elzas-Lotharingen, dat aan Frankrijk ontnomen werd, moet worden terug gegeven, en schadevergoeding

---

komen konden, want — 150 mijl voor Barbados begonnen de kolen op hun eind te raken. Je moet natuurlijk altijd zorgen, dat je altijd een klein beetje kolen in reserve houdt, 3/4 ton of een ton of zoo, want je weet ten slotte toch maar niet, waar je heen drijft, als je niet stoomen kan en dan moet je zorgen, dat je ten minste nog wat doen kan zoodra er land in zicht komt, anders heb je kans, dat je, voor je 't weet, op het strand zit.

Een restje kolen moest dus ongebruikt blijven en voor 't overige moesten ze maar zien wat ze doen konden met hun zeiltuigje. Veel gaf 't niet, want als je een beetje wind te pakken kreeg, dan kwam je al gauw in de knoei met je schroeven, die het bootje tegenhielden, en, als er even vaart in kwam, het water lieten opkolken, dat je heele stukken water kreeg, die je weer in den weg zaten. Maar bovendien, het was meest stil weer zoodat je met je zeiltuig al niet ver kwam, en dan dreef je maar zoo'n beetje mee op den stroom, die, zij het al langzaam, je tenslotte toch ook den goeden koers uitbracht.

Prettig is het natuurlijk niet, om zoo dagen en nachten maar te drijven en vooral als je dan zoo langzamerhand in de buurt komt, waar 't weer graag buiig wordt! Maar je moet het nemen zooals het is.

Het begint dan wel eens te vervelen en je gaat dan al zoeken of je niet wat doen kunt.

Zoo maakten ze op een goeien dag van een paar stukken van 't zeiltuig verlengstukken voor de riemen uit de sloepen, die werden eraan vastgebonden — en dan werd de heele „Fuerte" geroeid! (Eerst toen de kolen op 't eind gingen loopen, waren de meest misbare deelen van 't tuig, de boegspriet en een ra, al tot blokken verzaagd en op het vuur gegooid, om daarmee nog wat langer stoom te houden.)

Een anderen keer, als de jongens zich verveelden in de stilte, gingen ze voor een verzetje reis wat zwemmen. Dat was eigenlijk gevaarlijk spul, want er mocht daar nog wel eens een stevige haai zitten. Een dag na 't zwemmen, hadden zij er al een aan den haak. Hij werd aan boord gehaald — wat begin je ermee? — Vooruit zei de machinist, we stoppen hem in het vuur, je zal eens kijken wat dat brandt, als we straks weer stoken gaan!

En jawel, de haai brandde als een lier, de lever en zoo, dat was zuiver traan, — het brandde als olie.

Zoo tobbend en scharrelend scho ten zij dan toch nog op, maar hoe dichter ze naar het Westen kwamen, hoe kwader of het werd. De barometer begon vies te doen, doch men trof het en raakte net om de bui heen.

En na acht dagen drijven kregen ze dan toch land in zicht. Nu kon het restje kolen worden aangesproken, de schroeven draaiden er weer dapper op los, en den 24sten September tegen den middag zaten ze goed en wel in Bridgetown, op Barbados. Daar hoorden ze eigenlijk pas, hoe goed zij er waren afgekomen. Ze waren net bezuiden een zwaren orkaan omgezeild, waren hem op het nippertje ontloopen. Die had daar iets meer naar 't Noorden gespookt op 18 September. In Bridgetown werd wat gepassagierd en toen ging het langs om den dood geen lekker vaarwater naar Jamaica; 11 October kwam men te Kingston aan. Daar was 't Hollandsche bootje al gauw een wonderlijke bezienswaardigheid. Eerst wou niemand gelooven, dat de Hollanders met zoo'n scheepje die heele reis hadden gemaakt.

Maar ten slotte bewezen de papieren en 't journaal dan toch de waarheid, en toen zij dan toch overtuigd waren, kwamen de Kingstowners tot de conclusie, dat die Hollanders toch maar heele kerels waren. Jullie zijn helden, zei de een, en een ander vond, dat kapitein Walthekker niet veel onder deed voor Columbus! In elk geval zat er nog de geest in van de oude Hollandsche zeevaarders.

's Zondags kwam alleman kijken, in bootjes, maar de menschen, die zulke tochten durfden maken.

De reis begon op 't eind te loopen, maar er lag nog een kwaad stuk voor den boeg. Straat Yucatan en langs de Campêche bank, dat is een smerige vaart! En de schoenerschippers van Jamaica, die de zee er 't weer daar kennen, zij waarschuwden: hoor eens, 't is nu net volle maan, en een paar dagen voor en na volle maan is 't hier altijd 't slimst met het weer. Wees dus verstandig, en wacht een dag of wat voor jullie weer vertrekt.

Nu, dat is een raad waarnaar te luisteren valt en zoo bleef de „Fuerte" een dag of acht in Kingston liggen. Maar, dan ging 't er toch weer op uit. De kapitein kreeg nog wat aanwijzingen van de schoenerkapiteins en netjes haalde hij zijn bootje door Straat Yucatan, met zwaren wind uit 't Noorden, 't was de tijd van de beruchte Northers — en langs de Campêche-bank. Daar vooral is 't kwaad vaarwater! De diepte van de zee verspringt daar ineens van 1000 vaam op 18 vaam, waardoor natuurlijk een geweldige waterwerking ontstaat, waarin je al je zeemanschap noodig heb om er een ding als de „Fuerte" doorheen te krijgen.

Maar kapitein Walthekker bracht haar er doorheen en den 29 October kwam het bootje op Tampico, de plaats van bestemming, na een reis van 86 dagen.

't Was natuurlijk een heel feest, de „officieren" van de „Fuerte" waren de gevierde gasten bij de vertegenwoordigers der Maatschappij Corona, kapitein Walthekker was de man — enfin, zij bleven er een weekje hangen — en toen gingen zij dood kalm weer terug, een deel van de bemanning per scheepsgelegenheid, de kapitein en een der machinisten per trein door Mexico naar de Vereenigde Staten, naar New-York, en vandaar per „Nieuw Amsterdam", zijn zij weer thuis gevaren.

Rott. Crt.

betaald voor de vreeselijke verniealing in het Noorden van Frankrijk aangericht.

In Duitschland wordt de scheuring tusschen het Militairisme en den Rijksdag reeds zichtbaar.

De Al-Duitschers en Militairisten hebben een nieuwe partij gesticht „Het Duitsche Vaderland”, en staan lijnrecht tegenover het voorstel van den Katholieken afgevaardigde MATHIAS ERZBERGER, die gesteund wordt door heel den Rijksdag, en een vrede wil zonder veroveringen, welke vredesformule ook is overgenomen door den nieuwen Rijkskanselier MICHAELIS. Zwaar zal deze politieke strijd worden in Duitschland tusschen Militairen en Jonkers, en het Duitsche volk, maar de omstandigheden zullen de Militairistische partij wel tot toegeven dwingen. Het Duitsche volk in zijn geheel verlangt vurig naar den vrede. En die vrede eischt den ondergang van het militairisme.

In Rusland schijnt voor het oogenblik de tegenrevolutie onderdrukt. Met Grl. Kornloff [illegible] generaals plus [illegible] officieren gevangen genomen, wel een bewijs hoe sterk die tegenbeweging was. De troepen trekken nu weer op naar Riga en zijn weer aan het vechten. Juist dezer dagen werd de aankomst van een groot transport Japanners gemeld. 't Is mogelijk, dat Rusland weer zijn oude kracht ontplooit en steun verleenen kan aan zijne bondgenooten.

Gaan we nu de laatste phase van den oorlog in?

Berichten uit de Kolonie.

Epistelen en Evangeliën.

Op de Drukkerij van het Vicariaat is een nieuwe uitgave verschenen van de Epistelen en Evangeliën van alle Zondagen en [illegible] feestdagen van het kerkelijk jaar en van iederen dag van den H. Vasten.

Dit is een tweede druk van het in 1882 door Mgr. VAN EWIJK in de landstaal uitgegeven Evangelieboek, maar thans geheel nieuw omgewerkt door Z. D. H. Mgr. VUYLSTEKE.

In de eerste uitgave, zooals Priesters [illegible] des Zondags bij de voorlezing herhaaldelijk opmerkten, kwamen vele minder goed Papiamentsche [illegible] voor, welke nu na jaren lange ondervinding konden worden gewijzigd.

[illegible] heeft zich zeer veel moeite getroost om geduldig het oordeel van Geestelijken en Leeken te vernemen omtrent uitdrukkingen, waarover getwijfeld werd. Telkens werd voorzichtig gewikt en gewogen, vergeleken met oorspronkelijken tekst en verklaring van schriftuurkenners, en ten slotte [illegible] overeenkomstig den eisch [illegible] eigen. Zorgvuldig werd [illegible] een juiste vertaling der Heilige Schrift en een zuiver weergeven van den zin van den tekst in de Papiamentsche taal. Met reden mag men derhalve verwachten, dat deze nieuwe vertaling van *Les i Evangelionan*, bewerkt volgens den Latijnschen tekst der *Vulgaat*, ook door ons Volk verstaan zal worden en met stichting gelezen. Spoedig zal het net uitgegeven boekje tegen geringen prijs verkrijgbaar worden gesteld.

Wij wenschen het nuttig boekje in veler handen. Elk Katholiek huisgezin behoort zijn Bijbeltje te bezitten. Geen [illegible] kan van grooter [illegible] Het is het Woord Gods, dat tot ons spreekt in verstaanbare taal.

St. Jozefsgezellen.

De Directeur, de Eerw. Pater H. JANSSENS, verzocht Maandagavond in zijn kort woord van Welkom, tot den Apostolisch Vicaris, den HEG. [illegible] Gouverneur en diens Militairen Adjudant, de Eerw. Paters en Fraters en de talrijke genoodigden gericht, de kunst zijner spelers te willen beoordeelen met [illegible]. Alsof de Gezellen der *Reunion* zich niet reeds al lang verheugen mochten in de gunst van het Curaçaosche Publiek! Ook ditmaal hebben ze hun [illegible] naam hoog gehouden. Sommige [illegible] rollen werden uitstekend gespeeld, zelfs, terwijl allen zonder uitzondering hun best deden. Het stuk was ter dege ingestudeerd en liep vlot van stapel. Ook de verwisseling van tooneel ging vlug in zijn werk, ordelijk en zonder eenig geraas. Alleen de apotheose duurde te lang. Deze huldiging van de spelers, stralend in verheerlijkt licht, mag slechts een oogwenk duren als een snel voorbijgaand hemelsch visioen. 't Is maar te doen om een mooien eindindruk van een kunstig opgestelde groep der spelers. Beelden zingen niet, maar staan onbeweeglijk.

Mooi zongen de zangers hun Hollandsche liederen en vroolijk klonk het kleine orkest.

Morgenavond geeft de *Reunion* haar laatste voorstelling, naar we hopen voor een eivolle zaal.

En dan niet te lang wachten met een volgende opvoering. Me dunkt, de Gezellen spelen met pleizier en zijn blij, als ze eens op kunnen treden

Het Curaçaosche Publiek ziet hen graag.

Onze oprechte gelukwenschen aan Directeur en Gezellen.

San Mateo.

Gisteren was het de feestdag van den H. Matheus, Apostel en Evangelist. De nieuwe kerk kwam dien dag juist onder de kap zoodat men op San Mateo volop feestvierde en overal de vlaggen vroolijk wapperden.

De Maïsmolen.

De molen maalt z'n best heel de week door. Alleen Woensdagmorgen werd er gestaakt, omdat de stoomwals uit pletten moest om een paar wegen in orde te brengen. Het maïsmeel voldoet goed. De menschen zijn nu aan het nieuwe gewend en klagen niet meer.

Hoe onredelijk sommige klachten waren, blijkt uit de klacht over benzinelucht.

De molen maalt *nota bene* met stoom, waarvoor steenkolen gestookt worden.

Gelukkig, dat de mannen aan den molen maling hebben aan al die klachten en maar rustig doordraaien.

Gasoline.

[illegible] heeft de Heer LEWIS J. PROCTER, Directeur der *Carribean Petroleum Company* te San Lorenzo in Venezuela een bus gasoline ten geschenke gezonden aan Grl. JUAN VICENTE GOMEZ. Deze bus bevatte het eerste product der Venezolaansche raffinaderij. Het is van uitstekende qualiteit en nog beter dan de Amerikaansche.

Men is ons in Venezuela voor, maar we hopen, dat de *Curaçaosche* spoedig den achterstand zal inhalen.

Don Alberto, de sleepboot, is eindelijk weer te gebruiken. Met veel moeite werden de gebroken of verwrongen machinedeelen hier zelf hersteld. Dezer dagen vertrekt het sleepertje naar Aruba om de aldaar binnengebrachte olielichten hierheen te brengen.

De Heer P. JANSEN, Directeur der Curaçaosche, heeft een nieuwen sleeper gekocht in Puerto Cabello, maar die schijnt bestemd te zijn voor den dienst op het meer van Maracaibo.

Op een nieuwen sleeper voor den grooten oversteek wordt nog altijd gewacht.

Wenken voor veehouders.

1. Indien zich onder uw vee plotseling een verhoogde sterfte voordoet, zend [illegible] bericht aan den Openbaren Gezondheidsdienst.

2. De cadavers van aan miltvuur (anthrax) gestorven dieren moeten worden verbrand en begraven, evenzoo voedsel of andere voorwerpen, die met hen in aanraking zijn geweest.

3. Het is raadzaam de dieren te laten grazen op een niet besmette weide, of anders in een schoongemaakten stal onder te brengen en te voederen met voedsel, dat niet van eene besmette plaats afkomstig is. Eveneens is het raadzaam, dat de dieren water drinken, dat zeker niet van een besmette plantage afkomstig is.

4. Zoo spoedig mogelijk zullen de dieren op een besmette plantage met een voorbehoedend of genezend middel worden behandeld.

5. Weest voorzichtig in den omgang met cadavers van aan miltvuur gestorven vee.

De C. Ort.

Kolononiale Postspaarbank.

Gedurende de maand Juli.

Kantoren		ingelegd	teruggehaald
Willemstad		f 7.911.88	f 10.039.71
2e district	Curaçao	98.	45.—
3e „	Curaçao	—	—
4e „	Curaçao	1000,	—
5e „	Curaçao	89,	165.
Oranjestad	Aruba	1.010,	182.57
3e „	Aruba	150,	—
Kralendijk	Bonaire	934.60	704.24
Rincon	Bonaire	88.80	—
Philipsburg	St Mart.	2007.50	1.849.01
Oranjestad	St Eust.	173,40	237.65
Bottom	Saba	—	98.07
Windwards.	Saba	—	—
Totaal		f 13.362.68	f 13.366,25

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van het Belgisch Consulaat eenige nummers van *America Latina*.

Miguel E. Senior.

Curaçaönaar van geboorte wilde deze, in geheel Zuid Amerika zeer bekende, Pianist zijn eiland niet voorbij gaan zonder zijn landgenooten een concert aan te bieden. Dezer dagen zal de plaats, waar, bekend gemaakt worden.

Officiëele berichten.

Aan den seinwachter op het fort Nassau W. H. Galmeijer is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend, en Louis Katalien is tijdelijk belast met die betrekking.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Severiano Evertsz, Rosa de Fermit, J. M. Granadillo 2, Clemencia Jandroep, Eufrosina La Cruz, Martina Melano, Rosa de Palacios, Enriquez Sarron, Maria Walter, Eugenia Wilhelmina, Josefa Alberts, Margarita Jacobs, Mario Osorio.

Drukwerken: H. A. Correa y hermanos, Otto Klumpe, Judit H. Martinez, Lolo R. Parker, Margarita G. de Sanchez, Herman Wolf.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 21 Sept. 1917.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.	—
ZOUT per vat van 130 K.G.	f 0.80
DIVIDIVI per K.G.	„ 0.08
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.40
id. per KG. 2e kw.	„ 0.30
HUIDEN per K.G.	„ 0.80
GEITENVELLEN per K.G.	„ 1,20
WOL per K.G.	„ 0.25
SCHAPENVELLEN per stuk	„ 0.75
BEENDEREN per K.G.	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„ 0.05
STROOHOEDEN (hipijapa).	
Kwaliteit No. 1 per dozijn	„ 3,50
„ „ 1 (gebleekt)	„ [illegible]
[illegible]	„ [illegible]
„ „ 2 „	„ 6.12
„ „ 3 „ „	„ 6.30
„ „ 4 „ „	„ 7
„ „ 5 „ „ OLA	„ 6,20
„ „ 6 „ „	„ 8
„ „ 7 „ „	„ 9
„ „ 8 „ „ OLA	„ 7.20
„ „ 9 „ „	„ 12.
„ „ 10 „ „ OLA	„
„ „ 11 „ „	„ 12
„ „ 12 „ „ OLA	„
„ „ 13 „ „	„
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ „ 15 „ „	„
„ 1 van 25 c.M. of minder	
STROOHOEDEN (latai):	f.
Kwaliteit X per dozijn	f1,25
Kwaliteit XX per dozijn	f1'87½

Regenval

gedurende de maand Augustus.

	m.M.
Fort Amsterdam	38.7
Westpunt	26.7
Hoffi Abao	9.
Kl. St. Martha	32.
Dokterstuin	19.3
Plantage Siberië	39.
Cas Chikitoe	38.
Sta. Maria	35.
Sta. Rosa	38.
Wilhelmina-tuin	31.8
Plantage Gr. St. Joris	43.5
Beekenburg	35.
Noordkant	39.5

Muziekuitvoering.

Zondagavond om 7.30 uur, Overzijde.

PROGRAMMA.

1.	De Vde Infanterie Brigade	Marsch.	G. Bikkers
2.	Ouverture „Fancredi”		Rossini
3.	Iberia	Valse Espagñole	L. Gregh
4.	Ah! vous dirai-je maman.	Solo Saxophoon.	J. Reynaud
5.	I 'Granatieri Potpourri.		Valente
6.	Ave Maria		Bach-Gounod
7.	Blanco y Royo	Danza.	Pasarell
8.	The King's Escort	Marsch 1 uitv.	F. Loscy

Buitenland.

De Toestand in Athene.

De nasporingen naar verdachte personen duren voort. Er zijn depôts ontdekt van benzine, petroleum, dynamiet en geweren, die met een vijandig doel waren opgericht. De benzine bleek bestemd te zijn voor vervoer naar havenplaatsen, waar onderzeeërs geheime bases hebben.

Verscheidene arrestaties zijn uitgevoerd.

De Toestand in Rusland.

Proclamatie aan leger en vloot.

De voorloopige regeering heeft tot het strijdende leger den volgenden oproep gericht:

Drie weken geleden zijn de legers aan het Zuid-Westelijk front, op bevel van den minister van oorlog en onder commando van den opperbevelhebber met machtig, revolutionair élan tot het offensief overgegaan. Bijna 36.000 gevangenen meer dan 90 kanonnen en meer dan 400 machinegeweren zijn dezen legers in handen gevallen. De roemrijke aanduiding „regiment van den 18en Juli” zal voortaan in de annalen der revolutie staan opgeteekend.

Boven hun eigen leven en eer stelden deze helden het bestaan van hun vrij vaderland en het heil der Russische revolutie, die aan het front bedreigd worden door de bajonetten van keizer Wilhelm en in de achterhoede door de macht van het volk. Een groot gevaar bedreigt de revolutie nog.

Na zijn troepen geconcentreerd te hebben is de buitenlandsche vijand op zijn beurt opnieuw tot het offensief overgegaan.

Moge zijn laaghartig plan om tegelijk het front te doorbreken en een slag in de achterhoede toe te brengen nog in meerdere mate allen tot elkaar brengen voor wie Rusland en zijn vrijheid geen ijdele woorden zijn.

Troepen van de revolutie-legers! Uw broeders, die onder de roode vaan ten strijde trokken, roepen u toe, zich bij hen aan te sluiten, om gezamenlijk te strijden voor de verdediging der vrijheid; voor billijke voorwaarden en voor een duurzamen vrede.

Door den wil van het revolutionnaire volk, op het eerste bevel uwer militaire chefs, voorwaarts, zonder acht te slaan op de lafhartige verraders van het vaderland.

Redt de vrijheid, redt het vaderland!

De minister van oorlog, Kerenski, heeft een order gericht tot leger en vloot:

Sedert den aanvang der revolutie hebben te Kroonstad en op zekere oorlogschepen van de Oostzeevloot lieden hun verschijning gemaakt, die, onder den invloed van Duitsche agent-provocateurs, opwekten tot daden, die de revolutie en de veiligheid van het land bedreigden.

Terwijl ons dappere leger zich heldhaftig opofferde, en zich in den bloedigen strijd wierp tegen den vijand, terwijl de trouwe, democratische marine, zonder af te laten en met groote zelfverloochening de zware taak volvoerde, die haar was opgedragen, brachten Kroonstad, evenals verscheiden oorlogschepen met het slagschip Petropaulofsk aan het hoofd door hun optreden een stoot in den rug toe aan hun kameraden, doordien zij een resolutie aannamen tegen het offensief en opwekten tot insubordinatie.

Het revolutionnaire gezag vertegenwoordigt de voorloopige regeering niet. Het trachtte pressie te oefenen op de organen der democratie, die vertegenwoordigd zijn in de Raden van arbeiders en soldaten en in den raad der boeren uit geheel Rusland.

Op hetzelfde oogenblik, dat het offensief van ons leger plaats vond, braken te Pretogrado onlusten uit, die de revolutie bedreigden en die ons leger aan gevaren van den vijand blootstelde. Op last van het voorloopige bewind, dat ten dezen samenwerkte met de raden van arbeiders en soldaten en van de boeren, werden de oorlogsschepen opgeroepen om op snelle en beslissende wijze op te treden tegen de zeelieden van Kroonstad, die deelnamen aan de troebelen in Petrograd.

De vijanden van het volk en van de revolutie handelden door de bemiddeling van het centrale comité der Oostzee-vloot. Door leugenachtige beschouwingen van die mannen werden onlusten verwekt onder de equipages. De verraders wisten het zenden van de aan de revolutie trouw gebleven schepen naar Petrogrado te verijdelen, evenals de maatregelen, bevolen om te komen tot een spoedige onderdrukking van de onlusten, die waren aangewakkerd door vijanden, welke de bemanningen tot ongeregelde handelingen dreven. B.v. het afzetten van den commissaris-generaal, het besluit nopens de arrestatie van den onderminister van marine, kapitein Dudorot, en het stellen van een reeks eischen aan het uitvoerend comité der soldaten.

De verraderlijke bedrijvigheid van een aantal personen heeft de regeering gedwongen dadelijk de raddraaiers gevangen te laten nemen.

Zoo heeft zij de deputatie van de Oostzeevloot, die te Petrogrado was gekomen om een onderzoek naar de handelingen der regeering in te stellen, gevangen laten zetten.

Met het oog op bovenstaande beveel ik: 1e. onmiddellijk het centraal comité van de Oostzeevloot te ontbinden en een nieuw te kiezen; 2e. alle afdeelingen en schepen van de Oostzeevloot te verwittigen dat ik hun verzoek onmiddellijk verdachte personen die tot ongehoorzaamheid jegens de voorloopige regeering opzetten en stoken tegen het offensief, uit hun midden te verwijderen, en die menschen naar Petrogrado te zenden om er na onderzoek terecht te staan; 3e. ik gelast aan de troepen, te Kroonstad en de linieschepen „Petropaulofsk”, „Republiek” en „Slave”, wier namen bezoedeld zijn door daden tegen de revolutie, om binnen 24 uur de aanstokers gevangen te nemen en hun naar Petrogrado te zenden, om er na onderzoek te recht te staan; verder moeten zij de verzekering geven van volkomen gehoorzaamheid aan de regeering. Ik geef de troepen te Kroonstad en de bemanningen van de genoemde oorlogschepen, kennis, dat in geval zij hieraan geen gehoor geven, strengere maatregelen tegen hen genomen zullen worden.

Kameraden! Het land bevindt zich aan den rand van een afgrond tengevolge van verraad. Een doodelijk gevaar bedreigt de vrijheid en de overwinningen van de revolutie. De Duitsche legers vallen reeds aan op ons front. Elk oogenblik kunnen beslissende operaties van de vijandelijke vloot worden verwacht, die voordeel wenscht te trekken van de bestaande verwarring.

Strenge, krachtige maatregelen zijn noodig om aan die verwarring voorgoed een einde te maken. Het leger heeft dergelijke maatregelen reeds genomen en de vloot mag niet achterblijven.

In naam van het vaderland, de revolutie en de vrijheid, in uw eigen heilig belang wek ik de arbeidersmassa's op om zich te scharen, rondom de voorloopige regeering en de democratische organisaties van geheel Rusland, teneinde de vreeselijke slagen van den buitenlandschen vijand af te weren en het land tegen de trouwelooze aanslagen van verraders te beschermen."

Proclamatie aan het Volk.

De voorloopige regeering heeft de volgende verklaring gepubliceerd:

„Burgers!

Het ontzagwekkende uur heeft geslagen.

De legers van den Duitschen keizer verbreken het front van het nationale revolutionnaire leger. Dit vreeselijke krijgstooneel is hun mogelijk gemaakt door de misdadige lichtzinnigheid, de dweepzucht en de verblindheid van zekere lieden en het verraad van anderen. Hier door loopt het nieuwe, vrije Rus land gevaar. De geheime krachten die een tegenrevolutie willen bewerken, zouden van de hierdoor ontstane verlegenheid kunnen profiteeren. De voorloopige regeering heeft zich volkomen rekenschap gegeven van de verantwoordelijkheid, die thans op haar rust. Zij is echter vol vertrouwen in de krachten der groote Russische natie en het spoedig herstel van het politieke leven van het rijk. Zij is er van overtuigd, dat de genezing van de doorgemaakte crisis nabij is. Hierdoor gesterkt is zij tot handelen gereed en zij zal handelen met al de energie, die in haar is, zooals de omstandigheden het eischen. Zij acht het in de eerste plaats zeer noodzakelijk, dat alle krachten worden aangewend tegen den buitenlandschen vijand en verder, dat het nieuwe bestuur verdedigd worde tegen alle anarchistische aanslagen en tegen hen, die een tegen-revolutie willen bewerken. Te dien opzichte moeten krachtige maatregelen genomen worden.

Het nationale leger kan slechts strijden, wanneer het de overtuiging heeft, dat geen druppel bloed van een Russisch soldaat vergoten wordt ten behoeve van vreemde belangen. Het devies van het recht en de democratie door de regeering verkondigd voor het oog van de geheele wereld moet het wachtwoord blijven.

De proclamatie herinnert voorts, aan het plan der Russische regeering om een geallieerdenconferentie bijeen te roepen, in den loop van Augustus, ten einde de algemeene richting der buitenlandsche politiek der geallieerden vast te stellen en eenheid in hun actie te brengen wat de toepassing betreft van de beginselen door de Russische revolutie verkondigd.

Op deze conferentie zal Rusland behalve door diplomaten ook vertegenwoordigd zijn door vertegenwoordigers der Russische democratie.

Verder kondigt de regeering aan, dat zij alle maatregelen zal nemen, opdat de verkiezingen voor de constitutie op 30 September zal plaats hebben en de regelmatigheid en vrijheid der verkiezingen worden verzekerd.

Verder worden een reeks andere democratische hervormingen aangekondigd o. a. betreffende het bestuur der gemeenten en toekenning van algemeen direct, gelijk en geheim kiesrecht voor het heele land, waardoor het beginsel van gelijkheid der sexe zal worden toegepast.

Voorts worden een aantal economische maatregelen in het vooruitzicht gesteld, alsmede een aantal sociale hervormingen: achturige werkdag, bescherming van den arbeid, sociale verzekeringen, enz.

Ook de agrarische politiek zal een wijziging ondergaan.

De verklaring doet ten slotte een beroep op de medewerking van alle krachten in het belang van het land.

De regeeringscrisis.

Vorst Lvoff, de eerste minister, heeft in een persgesprek over zijn ontslagneming gezegd: „op het oogenblik kan ik de omstandigheden die mijn heengaan motiveeren, niet mededeelen. De regeering is nog niet weer geconstitueerd en eerst als de kabinetscrisis voorbij is, zal men er de bijzonderheden van kunnen openbaren. In elk geval blijf ik de zaken leiden tot mijn opvolger is benoemd, aan wien ik mijn macht zal overdragen. Waarschijnlijk zal dit binnen een of twee dagen gebeuren."

Volgens inlichtingen uit kringen die in contact staan met de regeering is de ontslagneming van vorst Lvoff te wijten aan meeningsverschillen met de meerderheid van de kabinetsleden over belangrijke aangelegenheden, waaromtrent naar het oordeel van Lvoff de beslissing toekwam aan de constitueerende vergadering.

Lvoff heeft Kerenski, als minister president aanbevolen; deze zou dan de portefeuille van oorlog behouden.

In den ministerraad van 22 Juli kwam de regeeringscrisis tot een gedeeltelijke oplossing.

Het bleek, dat het verschil van inzicht omtrent het uitroepen van de republiek in Rusland hieruit voortvloeide, dat sommige leden het noodzakelijk oordeelden onmiddellijk te verklaren, dat Rusland een republiek is, terwijl de verklaring, die men heden opstelt de republiek instelt als 'n voorloopigen maatregel met het oog op de bijeenroeping der constitueerende vergadering, zoodat die verklaring de bevoegdheden der constituante niet aanrandt.

Alle leden der regeering zijn het over deze kwestie eens geworden. Ook bestaat er eensgezindheid ten aanzien van de kwestie, of de doema en de staatsraad moeten worden ontbonden. Dat beschouwt men n.l. als een ongelegen kwestie op het oogenblik, waarop de verdediging van het front zoo moeilijk is, en als een onbelangrijke zaak met betrekking tot het optreden der regeering.

Het aftreden van den ministerpresident, prins Lvoff, was in hoofdzaak een gevolg van het onverzoenlijke meeningsverschil in zake de agrarische kwestie tusschen hem en de socialistische minister, inzonderheid van den minister van Landbouw, Tsjernoff.

De voorloopige regeering nam acte van het ontslag van prins Lvoff in zijn kwaliteit van minister-president en minister van binnenlandsche zaken. Ze aanvaardde eveneens het ontslag van Schingareff, minister van financiën, van Nekrassof als minister van verkeer, van Manjoeloff, als minister van openbaar onderwijs, prins Schjachofski als minister van publieken bijstand en Pereverzef als minister van justitie. Ze benoemde Kerenski tot minister-president met behoud van de portefeuille van oorlog en marine en Nekrasof tot minister zonder portefeuille, ter vervanging van Kerenski als deze afwezig is.

Het ministerie van binnenlandsche zaken werd toevertrouwd aan Tschernof, die thans minister van Landbouw is.

De verdeeling der overige zetels werd uitgesteld tot de volgende bijeenkomst.

Een betuiging van trouw.

De raad van afgevaardigden van soldaten en officieren van de fronttroepen in Roemenië heeft den minister van oorlog Kerenski en den raad van arbeiders en soldaten te Petrogrado het volgende telegram gezonden:

Op het oogenblik, dat het leger zijn offensief begint in den strijd voor den wereldvrede en tegen alle imperialistische strevingen, beschouwen wij de ongeregeldheden, te Petrogado uitgebroken, als verraad aan de revolutie en wantrouwen in het revolutionnaire leger. Steunend op de democratische massa van Rusland eischen wij van de voorloopige regeering, dat zij, in overleg met den raad van arbeiders en soldaten de meest krachtige maatregelen zal nemen en de macht van het leger zal aanwenden tegen de rebellen. Wij zijn bereid op alle wijzen onzen steun te verleenen.

De Russische Vredesformule.

Het socialistische parlementslid, Will Thorne, wees in een rede te Birmingham over zijn bezoek aan Rusland op het feit, dat hij in Rusland volmaakt vrij was om te doen en te zeggen, wat hij wilde. Op weg daarheen vonden hij en zijn collega's Duitsche spionnen te Bergen en Stockholm. Hetzelfde was te Petrograd het geval, waar sedert de revolutie bladen in Duitschland's belang waren opgericht, die over de Russische vredesformule, geen annexaties, geen schadeloosstelling schreven.

Wat de annexatie aangaat, zei Thorne, verschilt Ruslands standpunt niet veel van het onze. Zij beschouwden de kwestie van Elzas-Lotharingen als een teruggave, en Polen moet volgens hen een onafhankelijke natie zijn. Toen zij vragen naar de Duitsche koloniën, hebben wij geantwoord, dat dit een zaak was, die de Zuid-Afrikanen zelf moesten uitmaken.

Over de kwestie der schadeloosstelling verklaarde Thorne, dat hij er niet zeker van was of er ernstig meeningsverschil bestond tusschen het Engelsche en het Russische publiek. Hoewel het laatste niet de oplegging van een schadeloosstelling verlangde, zooals Duitschland aan Frankrijk had gedaan, geloofde het voor zich zelf, dat men van de Centrale mogendheden moest eischen, alle schade in België, Frankrijk en Servië te vergoeden. Het wilde evenwel niet verder gaan en erkende de schade niet, die door de Duitsche duikbooten en vliegers was aangericht. Thorne deelde deze zienwijze echter niet.

Er was voorgesteld, dat alle oorlogvoerende landen een paar honderd millioen zouden afzonderen als gemeenschappelijke reserve, waaruit alle schade door vliegers en onder zeeërs aangericht zouden worden betaald. Thorne was het hier niet mee eens.

Hij gaf aan het Russische volk als een meening te kennen, dat 99 percent van het Engelsche volk er wel niet in zou berusten, dat er over vrede werd gesproken, vóórdat elke Duitscher vrijwillig of gedwongen België had verlaten.

Thorne verklaarde ten slotte dat er geen kans was, dat Rusland een afzonderlijken vrede sloot. Het Russische volk zou zonder twijfel zijn aandeel in den strijd nemen.

Rusland republiek.

In den vroegen morgen hebben de ministers beraadslaagd over de onmiddellijke uitroeping van Rusland tot een democratie republiek.

Een besluit zal genomen worden, nadat het uitvoerend comité van den raad van afgevaardigden en soldaten zich zal uitgesproken hebben over het voorstel.

Korniloff.

Korniloff is benoemd tot hoofdcommandant op het front in het Zuid-Westen.

Bekendmaking!

Bij het garnizoen alhier is gedurende de maand October a.s. gelegenheid tot dienstneming bij het Oost-Indisch leger.

Eenige kennis van de Nederlandsche taal wordt vereischt.

Curaçao, 22 September 1917.

De Commandant der troepen,

H. L. BIERMAN.

2—3

Niños Delicados.

Para niños y niñas que se desarrollan con dificultad nada mejor puede dárseles que la Emulsión de Scott. Es un poderoso fortificante que hace carne y hueso por ser puramente un alimento científicamente concentrado. Los médicos especialistas en enfermedades de los niños se expresan con entusiasmo acerca de la Emulsión de Scott. Lea Vd. este certificado:

"Desde hace diez años que ejerzo la profesión de médico-cirujano-partero en este Distrito, no he dejado de prescribir á gran parte lemis clientes la Emulsión de Scott, por se éste un medicamento de muy brillantes resultados, en todos aquellos casos de debilidad, orgánica en que se requiere el empleo del aceite de hígado de bacalao, en combinación con los hipofosfitos de cal y de soda. Todos los organismos se benefician con su uso, pero la primera infancia tiene en ella su verdadero salvavidas."

Dr. José Manuel Castillo, Boconóe, Venezuela. 7

Bekendmaking.

De verkoop van zilveren, gouden en juweelen voorwerpen, beleend ter Spaar- en Beleenbank van 1 Maart 1916 t|m 31 Augustus 1916 onder No. **5455 P** t|m **4907 R**, zal plaats hebben op Donderdag 27 September 1917 a.s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, 22 September 1917.

De Voorzitter,

C. S. Gorsira.

2

HAVEN-NIEUWS

VAN 15 SEPT. – 29 SEPT.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Caracas	H Hichborn	19 Sept	La Guayra	19 Sept	New York
Merida	A Johanson	19 „	Maracaibo	20 „	Maracaibo
Maracaibo	P W Johnson	23 „	New York	23 „	Maracaibo
Merida	A Johanson	23 „	Maracaibo	24 „	La Guayra
Merida	A Johanson	26 „	La Guayra	27 „	Maracaibo
Philadelpha	G W Goodman	26 „	New York	27 „	La Guayra
Maracaibo	P W Johson	27 „	Maracaibo	27 „	New York
Don Alberto	Arvelo	16 Aug	Maracaibo	21 Sept	Aruba
Agamemnon	Berkhout	14 Sept	Trinidad	14 „	Pto Plata
Montevideo	E Ageciuo	16 „	Colon	16 „	Barcelona
American	W Lerche	19 „	La Guayra	19 „	Pto Colombia

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
Josefa Marg	16 Sept	Vela de Coro	*Clara C*	20 Sept	Rio Hacha
Meteor	18 „	Maracaibo	*Carlota*	15 „	Pta Colombia
20 de Julio H	19 „	Aruba	*Nereida*	15 „	Pto Cabello
Perlad'Ozama	19 „	Maracaibo	*Hirondelle*	10 „	Maracaibo
Rita Otilia V	20 „	Vela de Coro	*Vesta*	18 „	Bonaire
			Albertha	19 „	Maracaibo
			Meda	21 „	Barbados
			Josefa M	20 „	Vela de Coro

Heden morgen liep 't Amerikaansch SS. DE KAPTAIN binnen van Porto Cabello met bestemming naar Jamaica.